

teer blev en ganske anden, end den maa være, saalænge vi nærmest maae tænke os Sagen udført paa samme Maade, som f. Ex. med Hensyn til den sjællandske Bane, eller f. Ex. med Hensyn til en saadan Tverbane som den, hvortil her foreligger Forslag, jeg maatte efter min Opfattelse af Landets finansielle Stilling ansee det for aldeles uforvarsligt at gjøre noget Forslag, hvorved der forlangtes, det være sig et Laan f. Ex. af indtil 20 Mill. eller Bemyndigelse til at overtage en Rente-garanti af indtil 800,000 Rd. Det var mig aldeles klart, at dersom der ikke var Andet at gjøre ved Jernbanesagen, end under saadanne Vilkaar at tage fat paa Længdebane-spørgsmaalet, saa var der for Dieblirket Intet ved den Sag at gjøre. Men det Spørgsmaal laa da overordentligt nær: er det nødvendigt, er det ønskeligt, at der gjøres Noget? Nu er der vistnok dem, ja, maaskee endogsaa her i Thinget, som sige, eller ialtsald som tænke — thi maaskee man her ikke vil rigtig ud med Sproget — at det er for tidligt at tage fat paa Jernbanesagen i Jylland, der er maaskee dem, som mene, at Jylland endnu ikke har naaet saa vidt frem i Udvikling, at det Tidspunkt i Landets Cultur endnu ikke er kommet, at Jernbaneanlæg der bør fremmes. Jeg deler ikke denne Anskuelse; dermed vil jeg naturligviis ikke have sagt, at Sagen ikke kan vente, og end mindre, at man skal gribe en hvilken som helst Bane. Jeg vil heller ikke udtale, at der virkelig har dannet sig en bestemt Overbeviisning om, hvor Længdebaneen bør lægges, saafremt man ikke faaer den for saa godt Kjob, at man, saa at sige, tager imod den, hvor som helst den lægges, men saasnart man skal gjøre alvorlige Opoffrelser fra Finantsernes Side for at erholde en Længdebane, saa paa-staaer jeg, at det skal vise sig, naar Sagen kommer til praktisk Forhandling, at Meningerne i og udenfor Rigsdagen vilde være deelte i høj Grad. Fortsætter jeg altsaa denne Tankerække, saa maatte Spørgsmaalet være for mig, naar jeg ønskede, at der gjordes et Strid i den sydfste Jernbanesag, om da virkelig Længdebaneen var den eneste, hvorom der kunde være Tale i Landets Interesse? Naar jeg nu tænkte mig

Jyllands Bebyggelsesforhold i det Hele taget, dets Configuration og dets Stilling i Monarchiet, saa maatte det snart træde klart frem for mig, at der ikke alene kunde være Spørgsmaal om en Længdebane, men at der ligesaa meget, jeg vil ikke sige fortrinnsviis — jeg tager Sagen i dette Dieblirk ganske abstract uden Hensyn til Pengespørgsmaalet — men fuldkommen ligesaa meget, det er min aldeles klare og bestemte Overbeviisning, kunde være Spørgsmaal om en Tverbane. Naar vi ville betragte Forholdene i Holsteen, i Slesvig, i Sjælland, for ikke at tale om Fyen, saa møder aabenbart overalt Tverbanespørgsmaalet som fuldkommen berettiget ved Siden af Længdebane-spørgsmaalet (Tscherning: Maa jeg bede om Ordet?). En Tverbane altsaa, som forbinder de to østlige Punkter i Jylland, paa hvilke der her efter min Overbeviisning maa lægges Vægt, nemlig Aarhus og Randers, igjennem Viborg, om jeg saa maa sige, med et passende Punkt ved det vestlige Limfjordsbaasfin, det er Lovforslaget's Tanke. Dette Forslag var finansielt overkommeligt, det Resultat kom jeg til ved at overveie de sandsynlige Udgifter, ved at overveie Landets Stilling i finansiell Henseende med særligt Hensyn til, at vi efter nogle Aars Forløb ville komme bort fra de betydelige Udgifter, der have tynget paa Finantserne, til nye Hovedlandeveies Anlæg. Naar nu det ærede Thing vil spørge: Hvorfor Lovforslaget med Hensyn til Banens Retning var i Enkeltheberne stillet saaledes som det var, og hvorledes jeg nu kan slutte mig til det Forslag, der er fremkommet fra trede ærede Medlemmer, da ligger Svaret i saa Henseende overmaade nær. Efterat jeg havde taget den omtalte Beslutning og efterat det var bleven billiget af mine Collegaer, at et Lovforslag skulde forsøges fremmet i den Retning, jeg her har angivet, var der jo, som de ærede Medlemmer vilde erindre, overordentlig knap Tid, maaskee ikke storten Dage tilbage til at bringe Forslaget i en bestemt Form; der forelaa dengang saa saa Oplysninger i mange Retninger, som jeg ansaae for ønskelige — da det var mig om at gjøre at holde mig til, hvad der paa nogen Maade i saa Henseende kunde skaffes tilveie — at